

KLAGANDE

Centrala studiestödsnämnden

MOTPART

Nathalie Eriksson, 19880812-5564

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 31 januari 2020 i mål nr 7988-19, se bilaga A

SAKEN

Nedsättning av årsbelopp

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Centrala studiestödsnämnden yrkar att kammarrätten fastställer nämndens beslut och anför följande. Av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2000 ref. 67 II framgår att det i regel får anses föreligga synnerliga skäl att medge nedsättning för den vars inkomst enbart består av sjukbidrag med så lågt belopp att förutsättningar för avskrivning av lånet hade förelegat om arbetsoförmågan varit varaktig och förtidspension i stället hade utgått. Domstolen tar alltså sikte på dels inkomstnivån (tidigare 2,5 prisbasbelopp), dels ersättningsformen (tidsbegränsad eller tills vidare). Domstolen anför att nedsättning bör ske i de fall ersättningen är tidsbegränsad, som en temporär åtgärd i avvaktan på att ersättningen ska gälla tills vidare och avskrivning i stället aktualiseras. Rättsfallet avser därmed nedsättning för låntagare med

tidsbegränsad ersättning, dvs. det som nu heter aktivitetsersättning. Nathalie Eriksson har sjukersättning som gäller tills vidare. Det ovan nämnda avgörandet kan därför inte tillämpas i det aktuella ärendet.

Förvaltningsrätten anger i sina domskäl att det är samma inkomstgräns som ska gälla vid bedömning av både nedsättning och avskrivning. Förvaltningsrätten beaktar dock inte betydelsen av ersättningsformen. Inkomstnivån vid vilken avskrivning kan aktualiseras har ändrats genom den nya lydelsen av 4 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395). Rättsläget rörande nedsättning är dock oförändrat.

Nathalie Eriksson har förelagts att yttra sig men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om det finns synnerliga skäl att sätta ned årsbeloppet för 2019 till 0 kr. Vid den bedömningen aktualiseras två frågor, dels om den införda beloppsgränsen i 4 kap. 25 § studiestödslagen ska tillämpas även vid nedsättning, dels om det finns något hinder mot att en person med sjukersättning beviljas nedsättning.

Den införda beloppsgränsen i studiestödslagen förorsakades av att garantinivån i sjukersättningen höjdes 2018 och att studiestödsnämnden därefter inte skrev av studielån för personer med sjukersättning på garantinivå, eftersom inkomsten ansågs vara för hög. Regeringen ville därför ändra reglerna så att enskilda individer inte skulle drabbas (prop. 2019/20:1, utgiftsområde 15, s. 33 f). I förarbetena nämns i detta sammanhang inget om nedsättning. Det finns därmed inte stöd för att ändringen var avsedd att gälla även nedsättning. Dock skulle det leda till ytterst svårförklarliga konsekvenser om en person med sjukersättning på garantinivå kan beviljas avskrivning, dvs. befrias från sin skuld, men inte beviljas nedsättning av årsbeloppet. En begränsad inkomst som skäl för avskrivning bör rimligen

också utgöra synnerliga skäl för nedsättning. Kammarrätten anser därför att Nathalie Erikssons inkomst inte är för hög för att bevilja henne ytterligare nedsättning.

I RÅ 2000 ref. 67 II beviljades en kvinna med sjukbidrag nedsättning. Högsta förvaltningsdomstolen skrev i sina skäl att utgångspunkten för bedömningen bör vara att synnerliga skäl för avskrivning kan föreligga om inkomsten består av förtidspension med ett lågt belopp och att nedsättning i sådana fall synes behövas endast som en temporär åtgärd i avvaktan på beslut om avskrivning. Det är tveksamt om man kan tolka domstolens uttalande på så sätt att endast den som har en tidsbegränsad ersättning kan få nedsättning. Dessutom skulle, som nämnts ovan, det leda till svårförklarliga konsekvenser om en person som skulle kunna beviljas avskrivning inte kan få nedsättning. Kammarrätten menar därmed att förhållandet att man har sjukersättning inte är ett hinder för att beviljas nedsättning.

Sammantaget finner kammarrätten att det finns synnerliga skäl och att förvaltningsrätten hade fog för att sätta ned Nathalie Erikssons årsbelopp för 2019 till 0 kr. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Petter Classon

Ewa Mårdberg

Sonja Huldén
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 2

DOM

2020-01-31

Meddelad i Göteborg

Mål nr
7988-19**KLAGANDE**

Nathalie Eriksson, 19880812-5564

MOTPART

Centrala studiestödsnämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Centrala studiestödsnämndens beslut 2019-04-30, dnr 51771368

SAKEN

Nedsättning av årsbelopp för annuitetslån för år 2019 enligt studiestödslagen (1999:1395)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och förklarar att Nathalie Erikssons årsbelopp för annuitetslån för år 2019 sätts ned till 0 kr.

Dok.Id 665087

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 53197 400 15 Göteborg	Sten Sturegatan 14	031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	-	måndag–fredag 08:00–16:00

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Centrala studiestödsnämnden (CSN) beslutade att sätta ned Nathalie Erikssons årsbelopp för år 2019 avseende annuitetslån (lån tagna efter den 30 juni 2001) till 5 882 kr med hänsyn till de inkomstuppgifter som hon lämnat. CSN avlog ansökan om nedsättning med ett högre belopp än så. Beslutet motiverades med i huvudsak följande. Det Nathalie Eriksson har beskrivit är inte synnerliga skäl för att få ytterligare nedsättning. Årsinkomsten ska i så fall understiga 2,5 prisbasbelopp, vilket motsvarar 116 250 kr för år 2019. Hennes sjukersättning uppgår till 117 648 kr.

YRKANDEN M.M.

Nathalie Eriksson yrkar att årsbeloppet för år 2019 ska sättas ned och anför i huvudsak följande. Det är omöjligt för henne att kunna betala tillbaka 300 – 400 kr i månaden. Hon har kostnader varje månad för mediciner och sjukvårdsbesök. Hon har inte ens råd att uppsöka tandläkare.

CSN anser att överklagandet ska avslås och anför i huvudsak följande. Eftersom Nathalie Erikssons beräknade inkomst överstiger 2,5 prisbasbelopp kan hon inte få årsbeloppet nedsatt med hänsyn till att hon har låg sjukersättning. Har låntagaren en mycket ansträngd ekonomi med bl.a. sjukdomsrelaterade kostnader kan nedsättning bli aktuell även om inkomsten något överstiger 2,5 prisbasbelopp. De sjukdomsrelaterade kostnaderna ska styrkas med kvitton. Nathalie Eriksson har inte yrkat på något belopp för sjukdomsrelaterade kostnader och har inte heller skickat in något underlag. Av den anledningen kan CSN inte göra någon bedömning av om det kan påverka beslutet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

CSN har satt ned Nathalie Erikssons årsbelopp för 2019 till 5 procent av hennes beräknade årsinkomst i enlighet med bestämmelsen i 4 kap. 14 § första stycket studiestödslagen. Frågan i målet är om det finns skäl att sätta ned årsbeloppet för år 2019 ytterligare enligt 4 kap. 13 § studiestödslagen punkt 3 på grund av synnerliga skäl.

Bestämmelsen om *nedsättning* på grund av synnerliga skäl ska tillämpas mycket restriktivt. Hänsyn bör kunna tas till oförutsedda händelser som tillfälligt starkt minskar betalningsförmågan. Synnerliga skäl kan vara sjukdom eller olycksfall som väsentligt ökat utgifterna för den enskilde (se prop. 1987/88:116 s. 48). Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet RÅ 2000 ref. 67 I uttalat följande angående synnerliga skäl för nedsättning av årsbeloppet. Om den återbetalningsskyldige på annat sätt än genom att ha beviljats socialbidrag kan visa att hans betalningsförmåga är nedsatt på motsvarande sätt, måste samma synnerliga skäl för nedsättning anses finnas som för en socialbidragsmottagare.

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2013 ref. 62 uttalat att 2,5 prisbasbelopp kan vara en vägledande inkomstnivå för när *avskrivning* ska kunna ske. Av avgörandet RÅ 2000 ref. 67 II framgår att samma inkomstgräns gäller även vid *nedsättning* av ett årsbelopp med hänsyn till låg sjukersättning.

Bestämmelsen om *avskrivning* finns i 4 kap. 25 § studiestödslagen. Denna bestämmelse har fr.o.m. den 1 januari 2020 fått en ny lydelse. Enligt den nya lydelsen ska lån skrivas av om låntagaren har hel sjukersättning och en sammanlagd inkomst som inte överstiger garantinivån för hel sjukersättning enligt 35 kap. 18 § socialförsäkringsbalken eller om det annars finns synnerliga skäl till det. Det är denna lydelse som nu ska tillämpas.

Det framgår att Nathalie Eriksson har sjukersättning med ett belopp om 117 648 kr, vilket motsvarar garantinivån för sjukersättning för 2019. Hennes inkomst överstiger därmed inte den beloppsgräns som anges för *avskrivning*. Eftersom samma inkomstgräns ska gälla vid bedömningen av om *nedsättning* ska kunna ske som vid bedömningen av om *avskrivning* ska kunna ske anser förvaltningsrätten att Nathalie Erikssons inkomst nu är att betrakta som så låg att det föreligger synnerliga skäl för hel nedsättning för 2019.

CSN:s beslut ska därför ändras på så sätt att Nathalie Erikssons årsbelopp för 2019 sätts ned till noll kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-03)

Ann Rittri
Rådman

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.